

EVALUAČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Proseč

Nástroj pro evaluaci školy v oblasti inkluze je vytvořen tak, aby zjišťoval základní parametry, které jsou pro inkluzivní nastavení/směřování školy zásadní. Výsledky šetření nám poskytují pouze základní obrázek o škole a zároveň výchozí pozici, od níž se dále odrážíme k navazujícím aktivitám (doplňující šetření, podpora v rozvoji školy, akční plán, diskuze s pedagogy apod.).

Výstupy a indexy nástroje pro evaluaci školy v oblasti inkluze:

- do jaké míry se škola celkově inkluzivně profiluje → **celkový index**
- do jaké míry je škola inkluzivně nastavená v dané dimenzi → **index dimenze**
- data za jednotlivé indikátory (z jednotlivých dimenzí) → **položky**

Šetření v oblasti inkluze provedla:

- konzultantka Férové školy

Mgr. Barbara Dobešová, Ph.D.

@: barbara.dobesova@llp.cz

+420 732 588 884

- v rámci projektu Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem s názvem Škola pro všechny: Inkluze jako cesta k efektivnímu vzdělávání všech žáků (č. p. CZ.02.3.61/0.0/0.0/15_007/0000210).

Popis školy

ZŠ Proseč, červen 2019

V prvé řadě je nutné zdůraznit, že evaluace není hodnocením školy, spíše možností, jak školu lépe poznat, specifikovat oblasti/témata, která jsou pro danou instituci relevantní a pomocí nichž by šlo podpořit pedagogickou práci, nebo jak definovat témata, o nichž lze přemýšlet.

Základní škola v Proseči s kapacitou 560 žáků a vlastní MŠ s kapacitou 100 dětí je jedinou zdejší školou. Je spádová i pro okolní obce. Město Proseč se nachází v okrese Chrudim v Pardubickém kraji a může se pochlubit bohatou historií a kulturním životem. V současnosti zde žije přibližně 2 100 obyvatel. V současnosti školu navštěvuje 233 dětí, z toho 16 % s podpůrným opatřením. Pedagogický sbor se skládá ze tří desítek pedagogů, z toho 6 plných úvazků AP (reálně 10 AP).

Škola má zkušenosti s integrací dítěte s lehčí formou mentálního postižení, narušenými komunikačními schopnostmi, vývojovými poruchami chování, žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ – vietnamština, slovenština). Pedagogové mají zkušenost také s edukací dítěte se sluchovým postižením. Téměř dvě desítky zdejší dětí spadají do skupiny sociálně znevýhodněných a je jim poskytována finanční podpora na stravování. Jako určité specifikum a příklad dobré praxe lze školu považovat v oblasti podpory mimořádně nadaných dětí.

Škola má vypracované **metodické materiály pro mimořádně nadané a talentované děti**. Ze šablon jsou alokovány prostředky na podporu inkluze (úvazek pro psychologa), ale uvítali by zde také speciálního pedagoga. V tuto chvíli na škole působí logopedický asistent, velkým přínosem je skutečnost, že polovina zdejších AP disponuje logopedickou průpravou. Škola je dobře vybavena pomůckami k aktivitám pro žáky nejen s SVP. Třídy jsou vybaveny interaktivními tabulemi. Škola přijímá všechny žáky, kteří se přihlásí. Za poslední dva roky odešly ze vzdělávání pouze dvě děti, a to z důvodu závažných poruch chování (nyní na speciální ZŠ). Tomu předcházela intenzivní spolupráce s rodiči a OSPOD. Škola aktivně razí strategii **učení jako zábava**, a to hned několika způsoby: její součástí je sportoviště, hřiště, ekozahrada a venkovní posilovna, učení probíhá formou projektů, na škole funguje školní poradenské pracoviště (ŠPP) včetně školního psychologa, angličtina se vyučuje již od 1. ročníku, působí zde 3 dětské pěvecké sbory, v nabídce je volitelný předmět „hudební dílna“, žákům je k dispozici logopedická péče a dyslektické asistentky (zábavná logopedie z projektu).

Vlastní školní knihovna, která je částečně financována ze zdrojů města, je příkladem dobré praxe komunitního života.

Škola výuku individualizuje, nabízí množství volitelných předmětů a kroužků. V rámci MAPu a KAPu pracovníci absolvovali školení „Škola mnoha možností, mnoha nadání“. Škola se také zaměřuje na podporu žáků mimořádně nadaných na úrovni školního vzdělávacího programu (ŠVP). Depistáž

nadaných dětí probíhá už na úrovni MŠ. V rámci výuky funguje klub Koumáků. Škola je ochotná sdílet své zkušenosti s touto organizací výuky.

Pedagogický sbor (sestavující z 20 pedagogických pracovníků) ze šablon realizuje doučování dětí, které to potřebují. Podpora probíhá ve všech předmětech vyučovaných na obou stupních.

Škola je zapojena do několika projektů, každý rok je rámován určitým zaměřením. Pro rok 2019 bylo zvoleno téma „Návrat k tradicím“, v jehož rámci se realizují exkurze a dílčí projekty. Škola spolupracuje s mnoha lokálními partnery a je také například zapojena do ekologické výchovy MRKEV. Školní časopis získal ocenění Časopis roku 2017. Společnost SCIO udělila škole certifikát „Pečujeme o vzdělávání“.

V rámci lokality existuje několik sociálních podniků, s nimiž škola aktivně spolupracuje (např. Ergotep CSR Institut, o.p.s., který zaměstnává osoby se zdravotním postižením a na škole realizoval webové stránky). Škola provozuje kroužky a pořádá aktivity pro rodiče (hasiči, technický Lego kroužek, děti píší sloh). Je aktivní i ekonomicky, nabízí pronájem tělocvičny. Spolupracuje s domovem pro seniory, má pěvecký sbor pro dospělé Duha.

Na škole funguje žákovský parlament, kam děti přinášejí vlastní témata a návrhy, jak se zapojit nejen do školního, ale i širšího komunitního života. Jedinečné je téma zachráněných dětí sira Nicolase Wintona během 2. světové války: dvě tyto děti byly původem z Proseče a škola si tuto událost pravidelně připomíná.

Na škole se pracuje i s tématem poruch chování. Pracovníci školy absolvovali seminář NIDV (Mazák), který zprostředkoval i zásady pedagogické intervence. Je běžnou praxí, že je škola v těchto případech velmi aktivní, realizuje případové konference, spolupracuje s OSPOD.

Spolupráce rodiny a školy je na vynikající úrovni. Sociální pedagog na škole nepůsobí, ale uvítali by ho. Rodiče se za předem stanovených podmínek mohou zúčastnit vyučování (v ŠVP), nicméně ze

strany rodičů o to není příliš velký zájem. Pan ředitel má v plánu organizovat besedy pro edukaci rodičů.

Je nutné vyzdvihnout roli pana ředitele, v kooperaci se zástupkyní, ve vedení školy. Ve funkci je šestým rokem, těsně po konkurzu absolvoval seminář „7 návyků efektivních lidí“ (Covey), nastavil manažerskou metodu ve vedení ZŠ, založil skupinku ředitelů pro sdílení zkušeností v rámci Pardubického kraje. Nyní je ve výběrovém řízení ředitelské akademie (program Ředitel naživo, společně se svou zástupkyní).

Škola je bezbariérová pouze částečně (v rámci přístavby budovy). Nicméně děti mají ve škole poměrně velkou svobodu pohybu, využívají venkovní prostory, v areálu školy je cyklostezka i stojany na kola, arboretum, zahrádka a dílny, které jsou využívány v rámci pracovních činností. Na chodbách jsou prezentovány dětské projekty nebo ocenění z různých soutěží a projektů.

Navštívili jsme hodinu ve 4. třídě (pod laskavým dohledem paní učitelky Novákové), která pro děti připravila pracovní listy s průřezovými tématy vlastivědy a matematiky. Děti pracovaly ve skupinkách, byly plně zaujaty prací, měly možnost volby postupu. Hodina byla zajímavá, dynamická.

Vyhodnocení evaluace – skóre

A. Celkové skóre nástroje je 80. Tato hodnota je rozhodující pro získání certifikátu Férová škola, který se uděluje školám s celkovým skóre nad 70.

B. Skóre dimenze je celkové nastavení v každé ze 4 základních tematických dimenzí. **Kultura 67, relace 91, podmínky 81, praxe 80.**

Ve všech 4 dimenzích se škola ukázala konzistentně velmi silná, je tedy znát, že zapojení v projektu Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem s názvem Škola pro všechny: Inkluze jako cesta k efektivnímu vzdělávání všech žáků (CZ.02.3.61/0.0/0.0/15_007/0000210) motivuje myšlení pedagogů a jejich přístup k tématu rovných příležitostí. To bylo prokázáno zejména pozorováním a rozhovorem s ředitelem a zástupkyní školy.

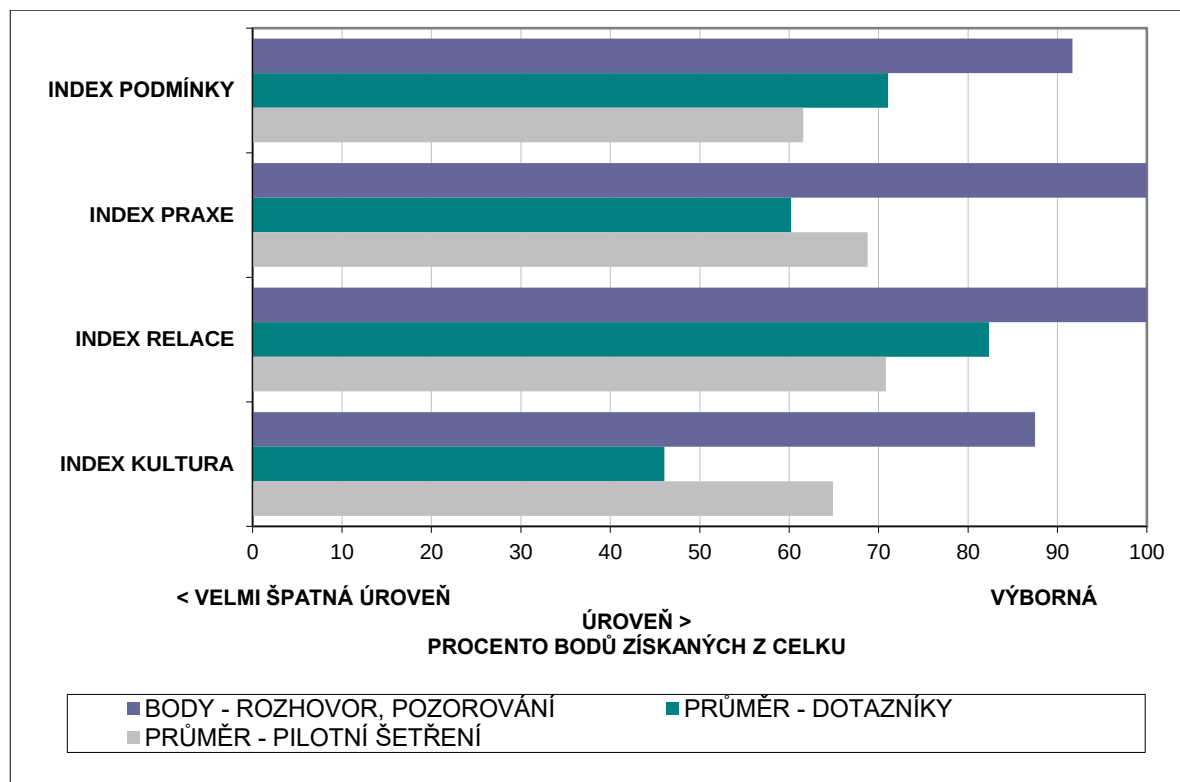
ŠKOLA				
	BODY – ROZHOVOR, POZOROVÁNÍ	PRŮMĚR BODY – DOTAZNÍKY	BODY CELKEM	DOTAZNÍKY – POČET VYPLNĚNÍ
INDEX PODMÍNKY	91,7	71,1	81,4	20
INDEX PRAXE	100,0	60,2	80,1	20
INDEX RELACE	100,0	82,3	91,2	20
INDEX KULTURA	87,5	46,0	66,8	20
CELKEM	94,8	64,9	79,9	

CELKEM – PRŮMĚRY VÁŽENÉ POČTEM POLOŽEK (Z JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK)	POČET VYPLNĚNÍ
CELKEM – ŘEDITEL(KA)	94,1
CELKEM – POZOROVÁNÍ	90,0
CELKEM – UČITELÉ	64,9
CELKEM	83,0

*Legenda: Vyhodnocení průměrných výsledků evaluace v jednotlivých oblastech a částech šetření.
(Zdroj: Evaluační šetření školy)*

Související graf:

Celková jednotlivá skóre a oblasti (zeleně označené vysoké hodnoty, žlutě nízké):

V **dimenzi podmínky** se jedná převážně o prvky, které souvisí s organizačním, materiálním a personálním zajištěním chodu školy. Aby mohl být edukační proces úspěšný, je třeba prostředí, zázemí školy i personální obsazení přizpůsobovat heterogennímu složení žáků. Základní faktické i symbolické bariéry, které mohou tomuto procesu bránit (resp. jejich absenci/eliminaci), popisuje předkládaná dimenze podmínky.

Celkové skóre: 81

PO1	Všechny školní třídy jsou heterogenní.	1,00
PO2	Škola zajišťuje průběžné vzdělávání všech svých pedagogických pracovníků v oblastech efektivní práce s různorodým kolektivem třídy.	0,76
PO3	Škola disponuje pomůckami pro práci s dětmi se specifickými potřebami.	0,67
PO4	Na škole působí asistent(i) pedagoga.	1,00
PO5	Škola nemá výběrovou třídu.	1,00
PO6	Škola nemá speciální třídu.	1,00
PO7	Škola je bezbariérová.	0,5
PO8	Žáci se mohou ve škole volně pohybovat.	1,00
PO9	Vstřícnost k návštěvám školy je znatelná již při příchodu do školy.	0,50
PO10	Rozpočet školy pamatuje na položky podporující inkluzi.	1,00
PO11	Školní i volnočasové aktivity/akce jsou přístupné všem žákům bez ohledu na jejich rodinné zázemí či postižení.	1,00

Vysvětlení: Jednotlivé položky jsou váženy a vyhodnocovány dle klíče 0 = absentující položka, 1,0 = 100% funkční položka. Silné stránky se nacházejí v rozpětí 1–0,75, příležitosti 0,75–0,5, hrozby 0,5–0,25 a slabé stránky 0,25–0,00.

Dimenze praxe zobrazuje žáka a jeho potřeby v centru pedagogicko-didaktického snažení s ohledem na přirozenou a očekávanou rozmanitost každé učební skupiny, jíž je každý žák součástí. Jsou v ní zahrnuty zejména prvky individualizovaného přístupu k žákovi i k jeho hodnocení. V dimenzi praxe lze nalézt i položky apelující na aktivizaci žáků směrem k vzájemné spolupráci a ke spoluvytváření výuky samotné.

Celkové skóre: 80

PR1	Individuální vzdělávací strategie je tvořena pro všechny žáky, kteří ji potřebují.	0,92
PR2	Od každého žáka se toho hodně očekává.	0,49
PR3	Zapojení všech žáků do společné výuky je v hodinách prioritou.	0,83
PR4	Žáci jsou spolutvůrci výuky, mají možnost si volit některé parametry učiva (hloubku, téma, tempo apod.).	0,24
PR5	Asistent pedagoga podporuje učení a zapojení všech žáků ve třídě.	0,00
PR6	Hodnocení žáka přispívá k naplnění vytyčených cílů, které pro sebe má žák stanovené.	0,86
PR7	Při výuce převážně žáci navzájem spolupracují.	0,75
PR10	Žákům je při výuce nabízena možnost volby způsobu práce (např. samostatná práce, práce ve dvojicích, skupinová či hromadná činnost, projektové aktivity).	0,5
PR8	Je-li formulována individuální vzdělávací strategie pro žáka, aktivně jsou do tohoto procesu zapojeni všichni relevantní aktéři.	0,79
PR9	Posun žáka, tedy změna oproti předchozímu stavu, tvoří jádro hodnocení žáka.	0,65
PR11	Škola organizuje možnost efektivního vypracování domácích úkolů přímo ve škole.	1,00

Vysvětlení: Jednotlivé položky jsou váženy a vyhodnocovány dle klíče 0 = absentující položka, 1,0 = 100% funkční položka. Silné stránky se nacházejí v rozpětí 1–0,75, příležitosti 0,75–0,5, hrozby 0,5–0,25 a slabé stránky 0,25–0,00.

Dimenze kultura se odráží zejména v postojích, hodnotách a projevech chování pracovníků školy. Jedná se o ideové nastavení školy, které je sdíleno a předáváno žákům, rodičům, zaměstnancům školy, lokalitě, veřejnosti i zřizovateli. Pod dimenzí kultura se skrývají nejobtížněji zachytitelné, leč nejdůležitější aspekty kvalitní inkluzivní školy: klima, atmosféra, étos, filozofie a politika.

Celkové skóre: 67

KU1	Škola přijímá všechny žáky (ze spádové oblasti).	1,00
KU2	Ze školy žáci neodcházejí do praktických nebo speciálních škol.	0,00
KU3	Každý člen školního společenstva se cítí vítán.	1,00
KU4	Každý žák je důležitý.	1,00
KU5	Škola pracuje se strategií rozvoje inkluze ve škole jako s „živým dokumentem“.	1,00
KU6	Na první pohled je patrné, že součástí vize školy jsou inkluzivní prvky.	1,00
KU7_a	Inkluzivní vzdělávání je za daných podmínek v naší škole realizovatelné.	0,45
KU7_b	Inkluzivní vzdělávání umožňuje dětem lépe rozvinout svoje schopnosti než běžný přístup.	0,31
KU7_c	Inkluzivní vzdělávání je další z módních termínů, které přijdou a odejdou.	0,18
KU7_d	Inkluzivní vzdělávání neumožňuje probrat povinné učivo v daném čase.	0,38
KU7_e	Inkluzivní vzdělávání vede k lepšímu porozumění mezi různými částmi společnosti.	0,33
KU8	Práce v heterogenních kolektivech je považována za přirozenou součást pedagogické činnosti.	0,75
KU9	Pokud žák v edukaci není úspěšný, řešení se hledá v přenastavení prostředí a ve vyrovnávacích opatřeních.	0,85
KU10	Učitelé věří, že pro všechny skupiny žáků je vhodné se vzdělávat v jejich škole.	0,15
KU11	Učitelé jsou přesvědčeni, že pro děti intaktní je zásadní vzdělávat se v heterogenních kolektivech.	0,45

Dimenze relace si klade za cíl zachytit nejdůležitější vztahy, které se na půdě školy odehrávají, vyjma relace učitel–žák, které je věnován prostor v dimenzi praxe. Vztahy jsou situovány mezi dva aktéry (např. učitel–rodič), intra-skupinově (např. mezi učiteli), inter-skupinově (např. mezi učiteli a asistenty); vně i vevnitř školy. V dimenzi relace je kladen důraz na povahu těchto vztahů, zda jsou postaveny na vzájemné důvěře, otevřenosti a svobodě.

Celkové skóre: 91

RE1	Vztah učitele a rodiče lze na škole charakterizovat jako partnerský.	0,78
RE2	Školu lze charakterizovat jako „komunitní centrum“ dané lokality.	1,00
RE3	Učitelé si pravidelně hospitují ve výuce.	0,85
RE4	Učitelé systematicky vedou žáky k vzájemné pomoci.	0,81
RE5	S problematikou šikany se preventivně a systematicky pracuje na celé škole.	0,90
RE6	Asistent pedagoga je brán ze strany kolegů jako plnohodnotný člen pedagogického sboru.	0,95
RE7	Učitelé pravidelně spolupracují při plánování výuky.	0,66
RE8	V prostorách školy a na webu školy najdeme signály o tom: za kým, s čím a kdy je možné komunikovat.	1,00
RE9	Za předem stanovených podmínek se mohou návštěvníci školy (zejména rodiče) zúčastnit výuky.	1,00
RE10	Web školy obsahuje jasnou výzvu ke komunikaci a ke sběru podnětů, nápadů a zpětné vazby.	1,00
RE11	Učitelé cítí ze strany vedení školy podporu.	0,78
RE12	Vedení školy pravidelně sdílí a konzultuje s učiteli svá rozhodnutí i vize.	0,83

Vysvětlení: Jednotlivé položky jsou váženy a vyhodnocovány dle klíče 0 = absentující položka, 1,0 = 100% funkční položka. Silné stránky se nacházejí v rozpětí 1–0,75, příležitosti 0,75–0,5, hrozby 0,5–0,25 a slabé stránky 0,25–0,00.

Silné skóre – čím lze inspirovat jiné školy:

Škola může inspirovat zejména **v oblasti inkluzivního vzdělávání, podpory pedagogů v této oblasti, v individualizovaném přístupu ke všem žákům a prevenci sociálně patologických jevů**. To potvrzují zejména tyto položky:

PR1	Individuální vzdělávací strategie je tvořena pro všechny žáky, kteří ji potřebují.	0,92
PR3	Zapojení všech žáků do společné výuky je v hodinách prioritou.	0,83
PR6	Hodnocení žáka přispívá k naplnění vytyčených cílů, které pro sebe má žák stanovené.	0,86
KU9	Pokud žák v edukaci není úspěšný, řešení se hledá v přenastavení prostředí a ve vyrovnávacích opatřeních.	0,85
RE3	Učitelé si pravidelně hospitují ve výuce.	0,85
RE4	Učitelé systematicky vedou žáky k vzájemné pomoci.	0,81
RE5	S problematikou šikany se preventivně a systematicky pracuje na celé škole.	0,90
RE6	Asistent pedagoga je brán ze strany kolegů jako plnohodnotný člen pedagogického sboru.	0,95

V neposlední řadě dostalo pozitivní zpětnou vazbu také **vedení školy**:

RE12	Vedení školy pravidelně sdílí a konzultuje s učiteli svá rozhodnutí i vize.	0,83
------	---	------

Jistě by bylo zajímavé sdílet témata a inspirovat tak ostatní školy.

Co je možné dále rozvíjet:

PR2	Od každého žáka se toho hodně očekává.	0,49
PR4	Žáci jsou spolutvůrci výuky, mají možnost si volit některé parametry učiva (hloubku, téma, tempo apod.).	0,24
KU7_b	Inkluzivní vzdělávání umožňuje dětem lépe rozvinout svoje schopnosti než běžný přístup.	0,31
KU7_c	Inkluzivní vzdělávání je další z módních termínů, které přijdou a odejdou.	0,18
KU7_d	Inkluzivní vzdělávání neumožňuje probrat povinné učivo v daném čase.	0,38
KU7_e	Inkluzivní vzdělávání vede k lepšímu porozumění mezi různými částmi společnosti.	0,33
KU10	Učitelé věří, že pro všechny skupiny žáků je vhodné se vzdělávat v jejich škole.	0,15

V rámci inkluzivního vzdělávání lze dále pracovat na těchto oblastech:

Od každého žáka se toho hodně očekává: Tuto položku lze vnímat jako mírně podprůměrnou, ne však ohrožující. Očekávání od žáka je standardně problematicky vnímáno pedagogy, kteří vyplňují dotazník. Lze si to vysvětlit existujícím trendem odchodu dětí na víceletá gymnázia, čímž se mění složení třídy a pedagog tak může mít od nového kolektivu snížená očekávání. Naše očekávání v pedagogické praxi se mnohdy váže na výkonnostní nastavení rodičů, proto je žádoucí pracovat s kompetenčním modelem pedagogické práce, stejně tak jako s reflexí vlastního očekávání. Tato témata jsou diskutována např. v našem semináři „Profesní plán učitele“.

Žáci jsou vnímáni jako spolutvůrci výuky: Možnost volby je v pedagogickém procesu velmi důležitá. Žáci se tak stávají samostatnější, spoluzodpovědnější. Tato hodnota se ukázala jako podprůměrná, možná právě protože ještě příliš ulpíváme na pedagogických plánech a přípravách. Zkusit přenést zodpovědnost na žáka je poměrně těžké, protože děti na to nejsou doma dostatečně připravovány a rodiče pedagoga, který má vše pod svou kontrolou, v podstatě vyžadují. Tuto kompetenci skvěle posiluje metoda Poradního kruhu (nabízíme 8 hodin DVPP jako ochutnávku této metody).

Slabší jsou položky v dimenzi kultura: V pedagogickém sboru nemusí být všemi zvnitřněná hodnota inkluzivního vzdělávání. Vysvětlujeme si to tím, že si někteří učitelé zcela nevěří v práci zejména s mimořádně nadanými dětmi. Podporujeme, že vedení školy se v této problematice chce dále

vzdělávat a rozvíjet. Doporučujeme absolvovat akreditovaný seminář „Inkluzivní škola“ organizovaný Férovou školou.

Škola je příkladem dobré praxe naplňování inkluzivního vzdělávání. Tento proces klade poměrně vysoké nároky na pedagogy a jejich psychohygienu. Pro lepší práci na udržitelnosti existujícího stavu a jako možnou **prevenci syndromu vyhoření** navrhuje zahrnout do vzdělávání náš akreditovaný seminář „Jak hořet a nevyhořet“ (8 hodin) a věnovat tomuto tématu dostatečný prostor.

Plán na zlepšení v příštím roce:

- 1) Kdo nebo co nám s tématem může pomoci?
- 2) Co konkrétně uděláme pro zlepšení?
- 3) Jaký výsledek očekáváme?
- 4) Kdo bude osobou odpovědnou za jednotlivé kroky a posléze za výsledek?

Škola je jistě příkladem dobré praxe a doporučujeme ke sdílení zkušeností v dalších školách, například v těchto otázkách:

- individualizace/diferenciace výuky tak, aby byla efektivní pro všechny zúčastněné,
- efektivní práce a adaptace nově vzniklého kolektivu, např. v 6. ročníku,
- práce s AP a komunikace mezi AP a PP,
- výběr pedagoga vhodného do sboru a koncepce školy,
- komunikace a realizace strategických rozhodnutí vedení školy,
- jak se stát součástí komunity v oblasti, kde se škola nachází,
- komunikace s rodiči,
- jak najít čas na vzájemné hospitace pedagogů v rámci sboru,
- práce s tématem šikany a realizace minimálního preventivního programu.

Závěr evaluačního šetření

- Celkově evaluační šetření potvrdilo vysokou úroveň školy v oblasti rovných příležitostí a inkluze.
- Škola se ukázala jako velmi silná v inkluzivní praxi v mnoha ohledech: komunitní rozměr školy, tematické roční projekty, vynikající spolupráce všech aktérů školy na všech úrovních, pěvecké sbory. Pedagogický sbor se neustále rozvíjí, je otevřený dalšímu vzdělávání a dokáže efektivně organizovat výuku.
- Doporučujeme ke síťování a navázání spolupráce s dalšími školami v regionu, které jsou v oblasti inkluze na začátku.

Škola získává certifikát Férová škola pro období 2019–2022.

